

Algoto darbinieku ieguvumi nākamgad: lielāka minimālā alga un neapliekamais minimums

Minimālās algas palielināšana ir viens no populārākajiem nodokļu reformā ietvertajiem grozījumiem. Taču šis gan nav vienīgais veids, kā turpmāko nodokļu politiku iecerēts padarīt algotajam darbspēkam pievilcīgāku. Ir vērts izprast arī diferencētā neapliekamā minimuma palielināšanas ietekmi uz dažādām atalgojuma grupām. Šīs izmaiņas stāsies spēkā jau ar 2018. gada 1. janvāri kā viens no pirmajiem soļiem, lai mazinātu ienākumu nevienlīdzību valstī.

Uzdevums risināt strādājošo ienākumu nevienlīdzības problēmu ir iekļauts Valdības izstrādātajā rīcības plānā un jau sākotnēji ir bijis viens no Finanšu ministrijas (FM) sagatavotās nodokļu reformas stratēģijas pamatmērķiem.

Aprēķini liecina, ka reformas rezultātā ieguvēji būs teju 99% algoto darbinieku, turklāt naudas izteiksmē ar būtiskākajiem ieguvumiem var rēķināties tieši zemo algu saņēmēji.

Minimālā alga būs 430 eiro

No nākamā gada minimālā alga tiks pacelta no 380 eiro mēnesī (pirms nodokļu nomaksas) līdz 430 eiro.

FM aprēķini liecina, ka minimālās algas paaugstināšana šādā apmērā, vienlaikus būtiski samazinot darbspēka nodokļu slogu, nekaitēs uzņēmumu ārējai konkurētspējai, kā arī nepasliktinās uzņēmumu finansiālo situāciju, kas ir īpaši aktuāli valsts reģionos, kur kopējais darba samaksas līmenis ir zemāks.

Jāpiebilst, ka no 2018. gada minimālā alga Latvijā būs lielāka nekā Lietuvā, kur tā paliks 380 eiro apmērā.

Reformas rezultātā arī kopējās Latvijas darbspēka izmaksas pietuosies abu pārējo Baltijas valstu līmenim, kas ir būtiski, lai Latvija nezaudētu konkurētspēju.

Būtiski pieaugis neapliekamais minimums

Vienlaicīgi ar minimālā atalgojuma paaugstināšanu būtiski tiks celts ar iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN) neapliekamais diferencētais minimums.

Šobrīd tas ir no 60 eiro līdz 115 eiro mēnesī (diferencēts: algai pieaugot, samazinās), taču no nākamā gada būs 0-200 eiro robežās un turpinās pieaugt ar katru gadu, 2019. gadā sasniedzot 0-230 eiro, bet 2020. gadā – 0-250 eiro robežu.

Svarīgi zināt, ka algām līdz 440 eiro (pirms nodokļu nomaksas) neapliekamo minimumu katru gadu piemēros pilnā apmērā, respektīvi: 200 eiro 2018. gadā, 230 eiro 2019. gadā un 250 eiro 2020. gadā.

Ienākumiem no 440 līdz 1 000 eiro mēnesī nākamajā gadā neapliekamais minimums, atbilstoši diferencēšanas principam, pieaugot algai, samazināsies, savukārt ienākumiem virs 1000 eiro mēnesī (pirms nodokļu nomaksas) netiks piemērots vispār.

No 2019. gada, pieaugot neapliekamajam minimumam, paaugstināsies arī limits ienākumiem, kuriem tas netiks piemērots.

Respektīvi, 2019. gadā neapliekamo minimumu vairs nepiemēros algām virs 1100 eiro mēnesī, savukārt 2020. gadā – piemērojot to pilnā apmērā (250 eiro) algām līdz 440 eiro, ienākumiem virs 1200 eiro mēnesī (pirms nodokļu nomaksas) neapliekamais minimums būs 0 eiro.

Neapliekamo minimumu piemēros uzreiz

Būtiskas izmaiņas paredzētas arī pārmaksātā IIN atgūšanas procesā.

Līdz šim personai, kura saņem, piemēram, 430 eiro, algas izmaksāšanas brīdī tika piemērots neapliekamais minimums 60 eiro apmērā.

Lai gada beigās atgūtu pārējo, kas pieskaitāms kā pārmaksātais IIN, ir nepieciešams iesniegt ienākumu deklarāciju.

Savukārt no nākamā gada diferencētais neapliekamais minimums tiks pilnā apmērā piemērots algas izmaksāšanas brīdī. No tā īpaši iegūs mazāko algu saņēmēji (zem 500 eiro mēnesī).

Kādi būs aptuvenie ieguvumi?

Nākamgad tiks samazināts arī iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN).

Ienākumiem līdz 1667 eiro mēnesī nodokļa likme saruks no 23% uz 20%, bet ja ienākumi ir lielāki, tai daļai, kas pārsniedz šo summu; paliks esošā likme 23%.

Savukārt ienākumiem, kas būs virs 4583 eiro mēnesī (virs 55 000 eiro gadā), piemēros 31,4% likmi.

Positīvas izmaiņas algoto darbinieku, kā arī ģimeņu finansēs ieviesīs arī reformā paredzētais IIN atvieglojums par apgādājamajiem. Par vienu apgādājamo tas no pašreizējiem 175 eiro mēnesī tiks palielināts līdz 200 eiro.

Tas turpinās pieaugt arī divus nākamajos gadus, 2019. gadā sasniedzot 230 eiro un 2020.gadā – 250 eiro mēnesī par vienu apgādājamo.

Rēķinot kopumā, ģimene ar diviem apgādājamajiem (bērniem), kurā abi vecāki saņem minimālo algu, iegūs ap 108 eiro. Savukārt minimālās algas saņēmējs bez apgādājamajiem – 58 eiro.